

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS PREKIŲ ŽENKLŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1981 7 IR 24 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1110“ PROJEKTO
(TAP NR. 22-179(2); TAIS NR. 22-893(3))

Nr. NV-707

Vilnius

Projektų rengėja – Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą nepritarti Seimo nario Remigijaus Žemaitaičio teikiamam Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymo Nr. VIII-1981 7 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1110 (toliau – Įstatymo projektas).

Dabartinė situacija. Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas (toliau – Įstatymas) perkelia į nacionalinę teisę 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (toliau – Direktyva (ES) 2015/2436) nuostatas. Direktyvoje (ES) 2015/2436 *inter alia* nustatyta, kokie žymenys gali sudaryti prekių ženklą, ir yra suderinti prekių ženklų atsisakymo registruoti ar negaliojimo pagrindai, taip pat prekių ženklo panaikinimo pagrindai (įskaitant, kai ženklas tapo bendrinio pavadinimu arba klaidinančia nuoroda).

Įstatymas nustato paraiškos įregistruoti ženklą padavimo, jos nagrinėjimo tvarką Valstybiniame patentų biure (VPB) bei kitus su prekių ženklo registracija susijusius veiksmus.

Registruojant prekių ženklus, turi būti nurodomos prekės ir paslaugos (kurioms taikoma Nicos klasifikacija¹), t. y. prekių ženklų teisinė apsaugos funkcija visų pirma yra ženklų garantuoti prekės ar paslaugos kilmę.

Taip pat Įstatyme įtvirtintos nuostatos dėl atsisakymo registruoti prekės ženklą ir ženklo pripažinimo negaliojančiu. Prekių ženklo ekspertizės metu nustatoma, ar ženklas, atitinka Įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyje nustatytus reikalavimus, o jei ženklas yra kolektyvinis ženklas – taip pat ir 33 straipsnio 1 dalies 3–6 punktuose nustatytus reikalavimus.

Prekių ženklas privalo turėti skiriamąjį požymį, leidžiantį vartotojams aiškiai atskirti ženklą nuo kitų prekių ženklų.

Prekių ženklas ar atskiri jo elementai neturi prieštarauti viešajai tvarkai ar gerai moralei, prekių ženklu neregistruojami necenzūriniai žodžiai, kiti visuomenę ar jos grupę galintys įžeisti elementai.

Prekių ženklas neturi klaidinti visuomenės, pavyzdžiui, dėl prekių ar paslaugų rūšies, kokybės, geografinės kilmės.

Prekių ženkle negali būti Lietuvos Respublikos oficialių simbolių, herbų ar herbinių ženklų arba kitų valstybės institucijų skiriamųjų ženklų, religinių simbolių, o taip pat panašių ar juos mėgdžiojančių žymenų.

Prekių ženklas negali pažeisti saugomų geografinių, kilmės vietos nuorodų arba saugomų tradicinių terminų.

Prekių ženklų naudojimą reklamoje reglamentuoja Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas.

Maisto produktams žymėti skirtų prekių ženklų naudojimas rinkoje turi atitikti maistą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, įskaitant reikalavimus, reglamentuojančius kilmės vietos nuorodų, informacijos apie sveikumą, ekologiškumą ir kt. pateikimą.

¹ Klasifikacijos sistema, nustatyta 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutartimi dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos.

Įstatymo projektu siūloma spręsti problemas, kylančias dėl prekių ženklų naudojimo, o ne dėl registravimo. Siūloma papildyti Įstatymo 7 ir 24 straipsnius tokiomis aplinkybėmis, kaip *prekių ar paslaugų ypatybės, ypač jų pobūdis, tapatumas, savybės, sudėtis, gamybos ir ruošimo būdas.*

Projekto esmė. Siūloma **nepritarti** Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto nuostatos, kuriomis siūloma išplėsti aplinkybių, susijusių su atsisakymo registruoti prekių ženklą arba jo registracijos pripažinimo negaliojančia dėl galimo visuomenės suklaidinimo pagrindų, sąrašą, taip pat aplinkybių, susijusių su ženklo registracijos panaikinimo, jam tapus bendriniu pavadinimu arba klaidinančia nuoroda, pagrindų, sąrašą, keltų riziką, kad nebus užtikrintas vienodas Direktyvos (ES) 2015/2436 nuostatų aiškinimas ir taikymas visose Europos Sąjungos valstybėse narėse, nes Įstatymo projekte siūlomos naujos aplinkybės gali būti nepripažįstamos visuomenės suklaidinimo pagrindų pagal kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinę teisę.
2. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją prekių ženklų teisės srityje, pritarus Įstatymo projektui, kiltų rizika Europos Sąjungos ir Lietuvos nacionalinės prekių ženklų sistemų darniai sąveikai ir nuosekliam taikymui.
3. Prekių ženklų paskirtis ir funkcijos nėra išsamios informacijos vartotojams apie prekių ženklais žymimų prekių ar paslaugų savybes, ypatybes, pobūdį, sudėtį, gamybos ar paruošimo būdą pateikimas.
4. Pritarus Įstatymo projektui, sprendžiant dėl prekių ženklo registravimo, kiekvienu atveju turėtų būti papildomai vertinami prekių ženklų numatomų žymėti prekių ar paslaugų ypatybės, pobūdis, savybės, sudėtis, gamybos ar ruošimo būdas, o tai ne tik pažeistų absoliučių ir santykinų atsisakymo registruoti ženklą ir jo registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindų pusiausvyrą, bet ir padidintų administracinę naštą patiems pareiškėjams, apsunkintų prekių ženklų registravimą bei sumažintų prekių ženklų registravimo galimybes.
5. Įstatymo projektas tiek, kiek juo numatomas galimas visuomenės suklaidinimas dėl prekių ar paslaugų tapatumo, nėra suderinamas su Prekių ženklų įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose bei Direktyvos (ES) 2015/2436 5 straipsnio 1 dalyje nustatytais santykiniais atsisakymo registruoti prekių ženklą ir jo registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindais.
6. Įstatymo projektu siekiama spręsti problemas, kylančias dėl prekių ženklų naudojimo reikalavimų, o ne dėl jų registravimo.
7. Galimo vartotojų klaidinimo naudojant prekių ženklus problemą galima išspręsti ir netaikant teisėkūros priemonių (įstatymų pakeitimų). Įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, sukurta bendra informavimo ir konsultavimo intelektinės nuosavybės klausimais platforma (www.intelektine.lt), kurioje galima rasti informaciją ir dėl prekių ženklų naudojimo. Be to, nustačius, kad prekių ženklai naudojami taip, kad iš esmės iškreipia arba gali iškreipti vidutinio vartotojo ekonominę elgesį, susijusį su šiais ženklais pažymėtais produktais, arba pažeidžiant reklamos reikalavimus atsakingiems komercinės veiklos subjektams gali būti taikomos atitinkamuose įstatymuose nustatytos sankcijos (Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymas; Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas; Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymas ir kiti).

Derinimas. Nutarimo projektas patikslintas po 2022 m. kovo 8 d. Tarpinstitucinio pasitarimo, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. kovo 1 d. išvadoje Nr. NV-507 pateiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Įstatymo projektas **tiesiogiai** Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Patarėja

Vilija Vervečkienė